Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 3. októbra 2019*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Ochrana spotrebiteľov – Nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách – Smernica 93/13/EHS – Článok 3 ods. 1 – Posúdenie nekalej povahy zmluvných podmienok – Článok 4 ods. 2 – Článok 5 – Povinnosť jasnej a zrozumiteľnej formulácie zmluvných podmienok – Podmienky, ktorými sa ukladá platba nákladov za nešpecifikované služby“

Vo veci C-621/17,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Kúria (Najvyšší súd, Maďarsko) z 26. októbra 2017 a doručený Súdnemu dvoru 3. novembra 2017, ktorý súvisí s konaním:

Gyula Kiss

proti

CIB Bank Zrt.,

Emilovi Kissovi,

Gyuláné Kissovej,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predsedníčka tretej komory A. Prechal (spravodajkyňa), sudcovia F. Biltgen, J. Malenovský, C. G. Fernlund a L. S. Rossi,

generálny advokát: G. Hogan,

tajomník: R. Şereş, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 14. marca 2019,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Gyula Kiss, v zastúpení: I. Ölveczky a K. Czingula, ügyvédek,

– CIB Bank Zrt., v zastúpení: J. Burai-Kovács a G. Stanka, ügyvédek,

– maďarská vláda, v zastúpení: M. Z. Fehér, splnomocnený zástupca,

* Jazyk konania: maďarčina.

– vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: Z. Lavery, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci A. Howard, barrister,

– Európska komisia, v zastúpení: N. Ruiz García a A. Tokár, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 15. mája 2019,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 3 ods. 1, článku 4 ods. 2 a článku 5 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Gyulom Kissom na jednej strane a spoločnosťou CIB Bank Zrt. (ďalej len „CIB“) na druhej strane vo veci návrhu na určenie nekalej povahy niektorých zmluvných podmienok obsiahnutých v zmluve o úvere.

Právny rámec

Právo Únie

3 Dvanáste, trináste, šestnáste, devätnáste a dvadsiate odôvodnenie smernice 93/13 znejú:

„keďže podľa súčasného stavu vnútroštátne právne predpisy umožňujú plánovať len čiastočné zosúladenie; keďže najmä zmluvné podmienky, ktoré neboli individuálne dohodnuté podliehajú tejto smernici; keďže členské štáty by mali mať možnosť výberu, so zreteľom na Zmluvu, poskytnúť spotrebiteľom vysokú úroveň ochrany prostredníctvom vnútroštátnych ustanovení, ktoré sú prísnejšie ako ustanovenia tejto smernice;

keďže sa v zákonných alebo regulačných opatreniach členských štátov, ktoré priamo alebo nepriamo určujú podmienky spotrebiteľských zmlúv, nepredpokladá, že budú obsahovať nekalé podmienky; keďže sa z toho dôvodu nejaví potrebné zaoberať sa podmienkami odrážajúcimi povinné zákonné alebo regulačné opatrenia a zásady alebo ustanovenia medzinárodných dohovorov, ktorých zmluvnou stranou sú členské štáty alebo spoločenstvo; keďže v tomto ohľade znenie ‚kogentné zákonné alebo regulačné opatrenia' uvedené v článku 1 ods. 2 zahŕňa pravidlá, ktoré podľa zákona platia medzi zmluvnými stranami za predpokladu, že neboli vytvorené žiadne iné dohody;

…

keďže hodnotenie nekalého charakteru podmienok podľa vybraných všeobecných kritérií najmä pri predaji alebo dodávkach verejného charakteru, ktoré zabezpečujú kolektívne služby, berúc do úvahy spoločnú zodpovednosť medzi užívateľmi, musí byť doplnené systémom celkového vyhodnotenia rôznych príslušných záujmov; keďže toto predstavuje požiadavku dôvery [dobrej viery – *neoficiálny preklad*]; keďže pri hodnotení dobrej viery sa musí brať ohľad najmä na stabilitu zmluvného postavenia strán bez ohľadu na to, či spotrebiteľ bol stimulovaný k súhlasu s podmienkami a či tovar alebo služby boli predávané na osobitnú objednávku spotrebiteľa; keďže požiadavka dobrej viery môže byť splnená predajcom alebo dodávateľom, keď s inou stranou, ktorej oprávnené záujmy brali do úvahy, zaobchádzajú čestne a rovnocenne;

…

keďže na účely tejto smernice sa hodnotenie nekalého charakteru netýka podmienok, ktoré popisujú hlavný predmet zmluvy ani vzťah kvalita/cena tovaru alebo dodávaných služieb; keďže hlavný predmet zmluvy a vzťah cena/kvalita môže byť napriek tomu braný do úvahy pri hodnotení primeranosti ostatných podmienok;…

keďže zmluvy by mali byť vypracované zrozumiteľne [jasne a zrozumiteľne – *neoficiálny preklad*], mal by mať spotrebiteľ skutočne príležitosť preskúmať všetky podmienky a ak má pochybnosti mal by platiť výklad najpriaznivejší pre spotrebiteľa“.

4 Článok 3 ods. 1 tejto smernice uvádza:

„Zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá[,] sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery [v rozpore s požiadavkou dobrej viery – *neoficiálny preklad*] spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa.“

5 Podľa článku 4 uvedenej smernice:

„1. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 7, nekalosť [nekalá povaha – *neoficiálny preklad*] zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená [ktoré sú predmetom zmluvy, – *neoficiálny preklad*] a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu [inej zmluvy – *neoficiálny preklad*], od ktorej závisí.

2. Hodnotenie nekalej povahy podmienok sa nevzťahuje ani k definícii hlavného predmetu zmluvy ani na primeranú cenu a úhradu na jednej strane, ako aj tovar alebo služby dodávané výmenným spôsobom na druhej strane, pokiaľ tieto podmienky sú zrozumiteľné [jasné a zrozumiteľné – *neoficiálny preklad*].“

6 Článok 5 smernice 93/13 stanovuje:

„V prípade zmlúv, v ktorých sú všetky alebo niektoré podmienky ponúkané spotrebiteľovi v písomnej forme, musia byť vždy tieto podmienky vypracované zrozumiteľne [jasne a zrozumiteľne – *neoficiálny preklad*]. Keď existuje pochybnosť o zmysle podmienky, prednosť má výklad priaznivejší pre spotrebiteľa. …“

Maďarské právo

Občiansky zákonník

7 Ustanovenie § 209/B Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. Törvény (zákon č. IV z roku 1959, ktorým sa zavádza občiansky zákonník) stanovuje:

„1. Všeobecná zmluvná podmienka alebo ustanovenie v spotrebiteľskej zmluve je nekalé, ak v rozpore s požiadavkami dobrej viery jednostranne a bezdôvodne určuje práva a povinnosti zmluvných strán vyplývajúce zo zmluvy na úkor jednej zo zmluvných strán.

2. Práva a povinnosti sú jednostranne a bezdôvodne dojednané na úkor jednej zo zmluvných strán, pokiaľ:

a) sa značne odchyľujú od podstatného ustanovenia vzťahujúceho sa na zmluvu alebo

b) ak sú v rozpore s predmetom alebo účelom zmluvy.

3. Aby bolo možné posúdiť nekalú povahu podmienky, vezmú sa do úvahy všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, ktoré k nemu viedli, ako aj povaha poskytovaných služieb a vzťah medzi dotknutou podmienkou na jednej strane a ostatnými ustanoveniami zmluvy alebo iných zmlúv na druhej strane.

4. Osobitnými ustanoveniami možno označiť podmienky v spotrebiteľskej zmluve, ktoré sa považujú za nekalé alebo ktoré sa majú považovať za nekalé, kým sa nepreukáže opak.

5. Ustanovenia súvisiace s nekalými zmluvnými podmienkami sa neuplatnia na ustanovenia definujúce službu a jej protihodnotu za predpokladu, že ich znenie je vypracované jasným a zrozumiteľným spôsobom pre obe zmluvné strany.

6. Zmluvnú podmienku nemožno považovať za nekalú, ak je stanovená v zákone alebo inom právnom predpise alebo podľa zákona alebo iného právneho predpisu.“

8 Ustanovenie § 523 uvedeného zákonníka znie:

„1. Podľa úverovej zmluvy má úverová inštitúcia alebo iný veriteľ povinnosť dať dlžníkovi k dispozícii dohodnutú sumu; dlžník má povinnosť splatiť túto sumu v súlade so zmluvou.

2. Pokiaľ nie je stanovené inak, ak je veriteľom úverová inštitúcia, je dlžník povinný platiť úroky (bankový úver).“

Zákon Hpt

9 Podľa § 210 ods. 2 hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (zákon č. CXII z roku 1996 o úverových a finančných inštitúciách, ďalej len „zákon Hpt“):

„V zmluve o finančných službách alebo o doplnkových finančných službách sa musia jednoznačne uviesť úroky, náklady a akékoľvek iné poplatky alebo podmienky, vrátane právnych následkov omeškania s plnením, ako aj spôsob a následky plnenia vedľajších záväzkov, ktorými je zmluva zabezpečená.“

10 Ustanovenie § 212 zákona Hpt stanovuje:

„1. Zmluva o úvere uzavretá so spotrebiteľom alebo s fyzickou osobou musí obsahovať ročnú percentuálnu mieru nákladov, vyjadrenú percentuálnym podielom a určenú podľa osobitného predpisu.

2. Celkové náklady spojené s úverom predstavujú sumu, ktorú musí zaplatiť spotrebiteľ za úver a ktorá zahŕňa úroky, províziu za poskytnutie úveru a akékoľvek ďalšie poplatky, ktoré sa musia zaplatiť v súvislosti s čerpaním úveru.

3. Ročná percentuálna miera nákladov je interná úroková sadzba, pri ktorej sa celkové náklady na úver a istina, ktorú musí klient vrátiť, vyrovnajú sume úveru po odpočítaní poplatkov, ktoré zákazník zaplatil finančnej inštitúcii v čase poskytnutia úveru“.

11 Bod I.10.2.a prílohy č. 2 zákona Hpt vymedzuje „poskytnutie peňažného úveru“ nasledovne:

„poskytnutie peňažnej sumy na základe zmluvy o pôžičke alebo úvere uzavretej medzi veriteľom a dlžníkom, ktorú musí dlžník vrátiť – s úrokmi alebo bez nich – v okamihu uvedenom v zmluve.“

12 Bod I.10.3 tejto prílohy stanovuje:

„Činnosť týkajúca sa finančných služieb spočívajúca v poskytovaní úverov a peňažných pôžičiek zahŕňa úkony spojené s posudzovaním platobnej schopnosti, prípravou zmlúv o úvere alebo pôžičke a evidenciou poskytnutých úverov, ako aj ich monitorovaním, kontrolou a vymáhaním.“

13 Bod III.7 uvedenej prílohy vymedzuje pojem „úrok“ takto:

„suma alebo iný výnos, ktorý musí zaplatiť dlžník veriteľovi (alebo vkladateľovi) za využívanie prijatého vkladu alebo získaného úveru a za riziko spojené s nimi, pričom táto suma alebo tento výnos sa vyjadrí ako percentuálny podiel zo sumy vkladu alebo úveru a musí sa zaplatiť (alebo vyúčtovať) *pro rata temporis*.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

14 Dňa 16. septembra 2005 žalobca vo veci samej uzatvoril so spoločnosťou, ktorej právnou nástupkyňou sa stala CIB, zmluvu o úvere vo výške 16 451 eur s ročnou úrokovou sadzbou 5,4 % a poplatkami za správu vo výške 2,4 % ročne na obdobie 20 rokov. Na základe zmluvných podmienok mala dotknutá osoba tiež povinnosť zaplatiť sumu 40 000 maďarských forintov (HUF) (približne 125 eur) ako poplatok za poskytnutie úveru. Ročná percentuálna miera nákladov (RPMN) bola 8,47 %.

15 Žalobca vo veci samej podal žalobu na Győri Törvényszék (súd v Győri, Maďarsko), ktorou sa domáhal určenia nekalej povahy podmienok týkajúcich sa poplatkov za správu a poplatku za poskytnutie úveru, a to z dôvodu, že v zmluve neboli špecifikované konkrétne služby, ktoré majú byť za tieto poplatky poskytované.

16 CIB na svoju obranu uviedla, že nemá nijakú povinnosť špecifikovať služby, ktorých protihodnotu predstavujú poplatky za správu a poplatok za poskytnutie úveru. Spresnila však, že poplatok za poskytnutie úveru je protihodnotou úkonov uskutočnených pred uzavretím zmluvy, zatiaľ čo poplatky za správu predstavujú protihodnotu úkonov, ktoré sa vykonávajú po uzavretí uvedenej zmluvy.

17 Győri Törvényszék (súd v Győri) rozhodol, že podmienka týkajúca sa poplatku za poskytnutie úveru je nekalá, avšak návrh smerujúci proti podmienke týkajúcej sa poplatkov za správu zamietol.

18 V nadväznosti na to, že žalobca vo veci samej a CIB podali voči tomuto rozsudku odvolanie, Győri Ítélőtábla (Krajský odvolací súd Győr, Maďarsko) potvrdil rozsudok vydaný v prvostupňovom konaní. Pokiaľ ide o podmienku týkajúcu sa poplatkov za správu, tento súd uviedol, že bola formulovaná jasne a zrozumiteľne, keďže suma, ktorú mal dlžník v tejto súvislosti zaplatiť, bola jasne vymedzená a povaha protiplnenia bola všeobecne známa. Ďalej uviedol, že tieto poplatky zahŕňajú také služby, akými sú spracovanie, vedenie, evidencia a vymáhanie úveru. Naproti tomu, pokiaľ ide o poplatok za poskytnutie úveru, uvedený súd zdôraznil, že bolo ťažké určiť, za akú konkrétnu službu sa platí, keďže náklady za všeobecne známe služby boli už zahrnuté v poplatkoch za správu.

19 Žalobca vo veci samej a CIB podali proti tomuto rozsudku kasačný opravný prostriedok na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

20 Žalobca vo veci samej tvrdí, že v zmluve nie sú jasne uvedené služby, za ktoré mal zaplatiť poplatky za správu. Poukazuje na to, že CIB počas konania nepreukázala, že by v dôsledku spracovania a správy úveru vznikli náklady, ktoré už neboli pokryté úrokmi.

21 CIB na druhej strane spochybňuje nekalú povahu podmienky týkajúcej sa poplatku za poskytnutie úveru, pričom najmä uvádza, že žiadny právny predpis účinný ku dňu uzavretia zmluvy, o ktorú ide vo veci samej, nestanovoval povinnosť podrobne uviesť služby poskytované za tento poplatok.

22 Vnútroštátny súd spresňuje, že v čase skutkových okolností sporu vo veci samej nebol pojem „poplatky za správu“ v maďarskom práve definovaný a že vo všeobecnosti sa v zmluvách o úvere neuvádzali ani služby, ktorých protihodnotu predstavujú poplatky za správu. Finančné inštitúcie využívali v prípade týchto poplatkov dva rôzne úverové modely, pričom prvý z nich stanovoval poplatky za správu spolu s úrokmi a druhý poplatky za správu síce nestanovoval, avšak stanovoval vyššiu úrokovú sadzbu s cieľom pokryť tieto poplatky. Okrem toho, hoci väčšina finančných inštitúcií fakturovala jednorazový poplatok za poskytnutie úveru, tento súd zdôrazňuje, že maďarský zákon, ktorý bol účinný ku dňu uzavretia zmluvy, o ktorú ide vo veci samej, nedefinoval protihodnotu tohto poplatku, ktorý bol uvedený len v § 212 zákona Hpt ako súčasť celkových nákladov na úver.

23 Vnútroštátny súd má pochybnosti v súvislosti s tým, či podmienky, o ktoré ide vo veci samej, sú formulované jasne a zrozumiteľne, a pýta sa na spôsob, akým má posúdiť ich prípadnú nekalú povahu. Okrem toho, aj keď vnútroštátna judikatúra nie je v tejto oblasti jednotná, vo väčšine prípadov bolo rozhodnuté, že stačí, aby boli celkové náklady na dotknutý úver jasné, bez toho, aby bolo potrebné spresniť povahu všetkých služieb poskytovaných ako protiplnenie.

24 Z tejto judikatúry však jasne nevyplýva, ktoré služby sa poskytujú ako protihodnota poplatkov za správu, ani to, či možno tieto služby odlíšiť od hlavného plnenia, a to konkrétne od poskytnutia peňažnej sumy a vrátenia tejto sumy spolu s úrokmi. V každom prípade RPMN v rozsahu, v akom zahŕňa tak úroky, ako aj náklady, umožňuje zistiť celkové náklady na úver a porovnať jednotlivé ponuky úverov na trhu.

25 Naproti tomu podľa menšinovej judikatúry musia byť služby, ktoré sú poskytované ako protihodnota poplatkov za správu, podrobne špecifikované. Pre spotrebiteľa je totiž užitočné mať možnosť porovnať nielen sumy RPMN, ale aj povahu týchto služieb. V tejto súvislosti rozdelenie protihodnoty hlavného plnenia na dve časti – úroky a poplatky za správu – nie je odôvodnené, pričom základ poplatkov za správu sa navyše odlišuje od základu použitého na výpočet úrokov. Napokon podľa uvedenej judikatúry by služby poskytnuté ako protihodnota poplatku za poskytnutie úveru mali byť známe, aby bolo možné overiť, že tieto služby nie sú účtované dvakrát.

26 Vnútroštátny súd tiež uvádza, že judikatúra rôznych členských štátov sa líši aj v súvislosti s povahou poplatkov za správu. Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) usúdil, že nekalú povahu podmienky týkajúcej sa poplatkov za správu možno posúdiť, keďže práve úroky a nie tieto poplatky predstavujú protihodnotu hlavného plnenia. Takáto podmienka je nekalá, pretože úverová inštitúcia prostredníctvom týchto poplatkov za správu prenáša na samotného spotrebiteľa najmä prevádzkové náklady, ktoré boli vynaložené výlučne v záujme uvedenej inštitúcie. Naproti tomu Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd, Rakúsko) dospel k záveru, že zmluvná podmienka upravujúca poplatky za správu je súčasťou hlavného plnenia, čo bráni preskúmaniu jej nekalej povahy.

27 Pokiaľ ide o konanie vo veci samej, vnútroštátny súd sa domnieva, že určenie služieb poskytovaných ako protihodnota poplatkov za správu a poplatku za poskytnutie úveru môže byť relevantné na určenie toho, či sú podmienky zmluvy, ktorú uzavrel žalobca vo veci samej, dostatočne jasné a zrozumiteľné v zmysle článku 4 ods. 2 a článku 5 smernice 93/13. Okrem toho za predpokladu, že by bolo konštatované, že jedna z týchto podmienok nie je formulovaná jasne a zrozumiteľne, vzniká otázka, či toto konštatovanie musí viesť *ipso facto* k záveru, že táto podmienka je nekalá, alebo či na prijatie tohto záveru treba vzhľadom najmä na článok 3 ods. 1 smernice 93/13 tiež preskúmať, či napriek požiadavke dobrej viery vytvára uvedená podmienka na úkor spotrebiteľa značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, ktoré vyplývajú zo zmluvy.

28 Napokon má pochybnosti v súvislosti s tým, či je potrebné preskúmať výlučne plnenia a ich protihodnoty týkajúce sa uvedených podmienok alebo či treba zohľadniť všetky zmluvné podmienky a zhodnotiť všetky výhody a nevýhody.

29 Za týchto podmienok Kúria (Najvyšší súd, Maďarsko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa požiadavka jasného a zrozumiteľného formulovania stanovená v článku 4 ods. 2 a článku 5 smernice [93/13] vykladať v tom zmysle, že individuálne nedohodnutá zmluvná podmienka v spotrebiteľskej zmluve o úvere, ktorá presne stanovuje výšku poplatkov, provízií a iných nákladov (ďalej len spoločne ‚poplatky'), ktoré má uhradiť spotrebiteľ, spôsob ich výpočtu a okamih ich splatnosti, ale ktorá napriek tomu nestanovuje, za aké konkrétne služby sa platia uvedené poplatky, spĺňa túto požiadavku; alebo sa má vykladať v tom zmysle, že v zmluve musí byť tiež uvedené, ktoré sú tieto konkrétne služby? Stačí v tomto poslednom uvedenom prípade, ak obsah poskytovanej služby možno odvodiť od názvu poplatku?

2. Má sa článok 3 ods. 1 smernice [93/13] vykladať v tom zmysle, že zmluvné ustanovenie týkajúce sa poplatkov použité v prejednávanom prípade, ktoré neumožňuje na základe zmluvy jednoznačne určiť, ktoré konkrétne služby sa poskytujú za uvedené poplatky, spôsobuje na škodu spotrebiteľa napriek požiadavke dobrej viery značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy?"

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

30 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 4 ods. 2 a článok 5 smernice 93/13 majú vykladať v tom zmysle, že požiadavka, podľa ktorej musí byť zmluvná podmienka formulovaná jasne a zrozumiteľne, sa má chápať tak, že také zmluvné podmienky, o aké ide vo veci samej, ktoré neboli individuálne dohodnuté a sú obsiahnuté v zmluve o úvere uzatvorenej so spotrebiteľmi, pričom presne určujú sumu poplatkov za správu a poplatku za poskytnutie úveru, ktoré znáša spotrebiteľ, spôsob ich výpočtu a dátum ich splatnosti, musia tiež podrobne špecifikovať všetky služby poskytované ako protihodnota dotknutých súm.

31 Podľa článku 4 ods. 2 smernice 93/13 sa hodnotenie nekalej povahy podmienok nevzťahuje ani na definíciu hlavného predmetu zmluvy ani na primeranú cenu a úhradu na jednej strane, ako aj tovar alebo služby dodávané výmenným spôsobom na druhej strane, pokiaľ tieto podmienky sú jasné a zrozumiteľné.

32 Súdny dvor v tejto súvislosti už rozhodol, že zmluvné podmienky vzťahujúce sa na pojem „hlavný predmet zmluvy" v zmysle uvedeného ustanovenia sa musia chápať ako podmienky, ktoré upravujú základné plnenia tejto zmluvy a ktoré ju ako také charakterizujú. Naopak, na podmienky, ktoré majú vedľajšiu povahu vo vzťahu k podmienkam vymedzujúcim samotnú podstatu zmluvného vzťahu, by sa nemal vzťahovať uvedený pojem (rozsudok z 20. septembra 2017, Andriciuc a i., C-186/16, EU:C:2017:703, body 35 a 36, ako aj citovaná judikatúra).

33 Je úlohou vnútroštátneho súdu, aby vzhľadom na povahu, všeobecnú štruktúru a ustanovenia zmluvy o úvere, ako aj jej právne a skutkové súvislosti posúdil, či dotknutá podmienka predstavuje podstatný prvok plnenia dlžníka spočívajúceho vo vrátení sumy poskytnutej veriteľom (rozsudok z 26. februára 2015, Matei, C-143/13, EU:C:2015:127, bod 54 a citovaná judikatúra).

34 Navyše zo znenia článku 4 ods. 2 smernice 93/13 vyplýva, že druhá kategória podmienok, ktorých prípadnú nekalú povahu nemožno skúmať, má obmedzený rozsah, keďže sa týka len primeranosti medzi stanovenou cenou alebo odmenou a tovarom alebo službami, ktoré sa majú dodať alebo poskytnúť ako protihodnota, pričom toto vylúčenie je vysvetlené skutočnosťou, že neexistuje nijaká

kvalifikačná stupnica alebo právne kritérium na určenie rámca a vedenia preskúmania tejto primeranosti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. februára 2015, Matei, C-143/13, EU:C:2015:127, bod 55 a citovanú judikatúru).

35 Podmienky týkajúce sa protihodnoty, ktorú dlhuje spotrebiteľ veriteľovi alebo ktorá má vplyv na skutočnú cenu, ktorú má spotrebiteľ zaplatiť veriteľovi, teda v zásade nepatria do tejto druhej kategórie podmienok, s výnimkou otázky, či je výška protihodnoty alebo cena, ktorá je dohodnutá v zmluve, primeraná službe poskytovanej ako protiplnenie veriteľom (rozsudok z 26. februára 2015, Matei, C-143/13, EU:C:2015:127, bod 56). V prejednávanej veci však zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že údajne nekalá povaha podmienok, o ktoré ide vo veci samej, sa netýka vzťahu medzi výškou poplatkov za správu a poplatku za poskytnutie úveru na jednej strane a službami poskytovanými ako protihodnota na druhej strane, čo však prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

36 V každom prípade, či už sa na podmienky, o ktoré ide vo veci samej, vzťahuje alebo nevzťahuje článok 4 ods. 2 smernice 93/13, tá istá požiadavka transparentnosti, aká je uvedená v tomto ustanovení, sa nachádza aj v článku 5 tejto smernice, ktorý stanovuje, že písomné zmluvné podmienky musia byť „vždy“ formulované jasne a zrozumiteľne. Ako už rozhodol Súdny dvor, taká požiadavka transparentnosti, aká je uvedená v prvom z týchto ustanovení, má rovnaký rozsah ako tá, ktorá je uvedená v druhom z týchto ustanovení (pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. apríla 2014, Kásler a Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, body 67 až 69).

37 Napokon uvedená požiadavka transparentnosti sa má chápať tak, že stanovuje nielen to, aby dotknutá podmienka bola pre spotrebiteľa gramaticky jasná a zrozumiteľná, ale aj to, aby bol tento spotrebiteľ schopný na základe jasných a zrozumiteľných kritérií posúdiť hospodárske dôsledky, ktoré z toho pre neho vyplývajú (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. júla 2015, Bucura, C-348/14, neuverejnený, EU:C:2015:447, bod 55 a citovanú judikatúru).

38 V prejednávanej veci z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že zmluva o úvere, o ktorú ide vo veci samej, stanovila poplatky za správu vo výške 2,4 % ročne počas obdobia 240 mesiacov, pričom tieto poplatky sa v prvom roku vypočítali z celej sumy úveru a v nasledujúcich obdobiach zo zostávajúcej dlžnej sumy k prvému dňu príslušného ročného obdobia. Okrem toho v súlade so zmluvou bol žalobca povinný zaplatiť sumu 40 000 HUF ako poplatok za poskytnutie úveru.

39 V dôsledku toho sa zdá, že na základe dotknutých podmienok mohol žalobca vo veci samej posúdiť hospodárske dôsledky, ktoré z toho pre neho vyplývali.

40 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že Súdny dvor v podstate rozhodol, že pokiaľ ide o podmienku úverovej zmluvy, ktorá upravuje „poplatok za riziko“, túto zmluvu nemožno považovať za zmluvu, ktorá transparentným spôsobom uvádza dôvody pre existenciu odmeny zodpovedajúcej tomuto poplatku, keďže bolo spochybnené, že za získanie uvedeného poplatku by veriteľ bol povinný poskytnúť skutočnú protihodnotu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. februára 2015, Matei, C-143/13, EU:C:2015:127, bod 77).

41 V prejednávanej veci, pokiaľ ide o podmienku týkajúcu sa poplatku za poskytnutie úveru, je nesporné, že žalobca vo veci samej spochybňuje existenciu akejkoľvek skutočnej protihodnoty tohto poplatku. Za týchto okolností vnútroštátnemu súdu prináleží overiť, či bola dotknutá osoba informovaná o dôvodoch platby tohto poplatku.

42 Pokiaľ ide o podmienku týkajúcu sa poplatkov za správu, hoci sa zdá, že žalobca vo veci samej nepoukazuje na neexistencii akejkoľvek protihodnoty týchto poplatkov, napriek tomu tvrdí, že presná povaha jednotlivých zodpovedajúcich služieb nie je transparentná.

43 Je pravda, že z judikatúry uvedenej v bode 37 tohto rozsudku nevyplýva, že veriteľ je povinný v dotknutej zmluve podrobne špecifikovať povahu všetkých služieb, ktoré poskytuje ako protihodnotu poplatkov stanovených v jednej alebo viacerých zmluvných podmienkach. Vzhľadom na ochranu, ktorú má smernica 93/13 poskytovať spotrebiteľovi z dôvodu, že sa nachádza v znevýhodnenom postavení voči predajcovi alebo dodávateľovi, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, je však dôležité, aby povaha skutočne poskytnutých služieb mohla byť rozumne pochopená alebo vyvodená zo zmluvy posudzovanej ako celok. Okrem toho spotrebiteľ musí byť schopný overiť, že sa rôzne poplatky alebo služby, za ktoré sa poplatky platia, neprekrývajú.

44 Vo veci samej musí vnútroštátny súd preskúmať, či ide o taký prípad, a to vzhľadom na všetky relevantné skutkové okolnosti, medzi ktoré patria nielen podmienky obsiahnuté v dotknutej zmluve, ale aj reklama a informácie poskytnuté veriteľom v rámci dojednávania zmluvy (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. februára 2015, Matei, C-143/13, EU:C:2015:127, bod 75).

45 Na prvú otázku treba preto odpovedať tak, že článok 4 ods. 2 a článok 5 smernice 93/13 sa majú vykladať v tom zmysle, že z požiadavky, podľa ktorej musí byť zmluvná podmienka formulovaná jasne a zrozumiteľne, nevyplýva povinnosť, aby také zmluvné podmienky, o aké ide vo veci samej, ktoré neboli individuálne dohodnuté a sú obsiahnuté v zmluve o úvere uzatvorenej so spotrebiteľmi, pričom presne určujú sumu poplatkov za správu a poplatku za poskytnutie úveru, ktoré znáša spotrebiteľ, spôsob ich výpočtu a dátum ich splatnosti, tiež podrobne špecifikovali všetky služby poskytované ako protihodnota dotknutých súm.

O druhej otázke

46 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 3 ods. 1 smernice 93/13 má vykladať v tom zmysle, že taká zmluvná podmienka, o akú ide vo veci samej, ktorá sa týka poplatkov za správu úveru a ktorá neumožňuje jednoznačne určiť konkrétne služby poskytované ako protihodnota, spôsobuje v rozpore s požiadavkou dobrej viery na úkor spotrebiteľa značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami strán, ktoré vyplývajú zo zmluvy.

47 Na úvod treba spresniť, že podľa ustálenej judikatúry sa právomoc Súdneho dvora v danej oblasti vzťahuje na výklad pojmu „nekalá podmienka“ uvedeného v článku 3 ods. 1 smernice 93/13, ako aj na kritériá, ktoré vnútroštátny súd môže alebo musí uplatniť pri preskúmaní zmluvnej podmienky z hľadiska ustanovení tejto smernice, pričom uvedenému súdu prináleží, aby vzhľadom na tieto kritériá rozhodol o konkrétnej kvalifikácii príslušnej zmluvnej podmienky podľa osobitných okolností daného prípadu. Z uvedeného vyplýva, že Súdny dvor sa musí vo svojej odpovedi obmedziť na to, aby vnútroštátnemu súdu poskytol údaje, ktoré musí tento súd zohľadniť pri posúdení nekalej povahy dotknutej podmienky (rozsudok zo 14. marca 2013, Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, bod 66 a citovaná judikatúra).

48 Vzhľadom na znevýhodnené postavenie spotrebiteľa voči predajcovi alebo dodávateľovi, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, smernica 93/13 ukladá členským štátom povinnosť stanoviť mechanizmus, ktorý zabezpečí, aby sa akékoľvek zmluvné podmienky, ktoré neboli individuálne dohodnuté, mohli preskúmať s cieľom posúdiť ich prípadnú nekalú povahu. V rámci toho vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby po zohľadnení kritérií stanovených v článku 3 ods. 1, ako aj článku 5 tejto smernice určil, či vzhľadom na okolnosti vlastné prejednávanému prípadu takáto podmienka spĺňa požiadavky dobrej viery, rovnováhy a transparentnosti stanovené touto smernicou (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. marca 2019, Abanca Corporación Bancaria a Bankia, C-70/17 a C-179/17, EU:C:2019:250, bod 50 a citovanú judikatúru).

49 Transparentná povaha zmluvnej podmienky, ktorú vyžaduje článok 5 smernice 93/13, tak predstavuje jednu zo skutočností, ktorú treba zohľadniť v rámci posúdenia nekalej povahy tejto podmienky, ktoré má vykonať vnútroštátny súd na základe článku 3 ods. 1 tejto smernice. V rámci tohto posúdenia

uvedenému súdu prináleží, aby vzhľadom na všetky okolnosti danej veci posúdil v prvom rade možné nedodržanie požiadavky dobrej viery a v druhom rade existenciu prípadnej značnej nerovnováhy na úkor spotrebiteľa v zmysle tohto posledného uvedeného ustanovenia (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. septembra 2017, Andriciuc a i., C-186/16, EU:C:2017:703, bod 56).

50 Pokiaľ ide o otázku, či bola požiadavka dobrej viery v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 93/13 splnená, treba konštatovať, že vzhľadom na šestnáste odôvodnenie tejto smernice má vnútroštátny súd na tento účel preveriť, či predajca alebo dodávateľ, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne, mohol rozumne očakávať, že by tento spotrebiteľ súhlasil s takouto podmienkou po individuálnom dojednaní (rozsudok zo 14. marca 2013, Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, bod 69).

51 Pokiaľ ide o preskúmanie existencie prípadnej značnej nerovnováhy, toto preskúmanie sa nemôže obmedzovať na kvantitatívne ekonomické posúdenie spočívajúce v porovnaní jednak celkovej hodnoty transakcie, ktorá je predmetom zmluvy, a jednak nákladov, ktoré na základe tejto podmienky znáša spotrebiteľ. Značná nerovnováha totiž môže vyplývať už zo samotnej skutočnosti dostatočne závažného narušenia právneho postavenia, v ktorom sa spotrebiteľ ako strana predmetnej zmluvy nachádza na základe platných vnútroštátnych predpisov, či už formou zúženia obsahu práv, ktoré mu podľa týchto predpisov vyplývajú zo zmluvy, prekážky v ich výkone alebo tiež formou prenesenia dodatočnej povinnosti, ktorú vnútroštátne predpisy nestanovujú, na spotrebiteľa (rozsudok zo 16. januára 2014, Constructora Principado, C-226/12, EU:C:2014:10, body 22 a 23).

52 Navyše z článku 4 ods. 1 smernice 93/13 vyplýva, že nekalá povaha zmluvnej podmienky sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, ktoré sú predmetom zmluvy, ako aj so zreteľom na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo inej zmluvy, od ktorej závisí.

53 Vzhľadom na tieto kritériá vnútroštátnemu súdu prináleží, aby posúdil prípadnú nekalú povahu podmienok, o ktoré ide vo veci samej.

54 V tejto súvislosti, ako bolo pripomenuté v bode 43 tohto rozsudku, skutočnosť, že služby poskytované ako protihodnota poplatkov za správu a poplatku za poskytnutie úveru nie sú podrobne špecifikované, neznamená, že s tým súvisiace podmienky nezodpovedajú požiadavke transparentnosti uvedenej v článku 4 ods. 2 a článku 5 smernice 93/13, pokiaľ povahu skutočne poskytnutých služieb možno rozumne pochopiť alebo vyvodiť zo zmluvy posudzovanej ako celok.

55 Pokiaľ ide o otázku, či podmienky, o ktoré ide vo veci samej, vytvárajú v rozpore s požiadavkou dobrej viery značnú nerovnováhu na úkor spotrebiteľa, treba usúdiť, ako to vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, že výber poplatkov za správu a poplatku za poskytnutie úveru je upravený vo vnútroštátnom práve. Pokiaľ služby poskytované ako protihodnota patria primerane pod plnenia uskutočnené v rámci správy alebo poskytnutia úveru, alebo pokiaľ sumy, ktoré znáša spotrebiteľ na základe uvedených poplatkov a poplatku, nie sú neprimerané vo vzťahu k výške úveru, nezdá sa – s výhradou overenia vnútroštátnym súdom –, že tieto podmienky nepriaznivo ovplyvňujú právne postavenie spotrebiteľa, ako ho upravuje vnútroštátne právo. Vnútroštátnemu súdu okrem toho prináleží zohľadniť účinok ostatných zmluvných podmienok, a to s cieľom určiť, či uvedené podmienky vytvárajú značnú nerovnováhu na úkor dlžníka.

56 Na druhú otázku treba preto odpovedať tak, že článok 3 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že taká zmluvná podmienka, o akú ide vo veci samej, ktorá sa týka poplatkov za správu zmluvy o úvere a ktorá neumožňuje jednoznačne určiť konkrétne služby poskytované ako protihodnota, v zásade nespôsobuje v rozpore s požiadavkou dobrej viery na úkor spotrebiteľa značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami strán, ktoré vyplývajú zo zmluvy.

O trovách

57 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

1. **Článok 4 ods. 2 a článok 5 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že z požiadavky, podľa ktorej musí byť zmluvná podmienka formulovaná jasne a zrozumiteľne, nevyplýva povinnosť, aby také zmluvné podmienky, o aké ide vo veci samej, ktoré neboli individuálne dohodnuté a sú obsiahnuté v zmluve o úvere uzatvorenej so spotrebiteľmi, pričom presne určujú sumu poplatkov za správu a poplatku za poskytnutie úveru, ktoré znáša spotrebiteľ, spôsob ich výpočtu a dátum ich splatnosti, tiež podrobne špecifikovali všetky služby poskytované ako protihodnota dotknutých súm.**

2. **Článok 3 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že taká zmluvná podmienka, o akú ide vo veci samej, ktorá sa týka poplatkov za správu zmluvy o úvere a ktorá neumožňuje jednoznačne určiť konkrétne služby poskytované ako protihodnota, v zásade nespôsobuje v rozpore s požiadavkou dobrej viery na úkor spotrebiteľa značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami strán, ktoré vyplývajú zo zmluvy.**

Podpisy